Sn. Nebil Varuy - Bahçekapı Vakıf-İş Han Kat 4/17 Eminönü

İŞÇİ
KÖYLÜ
ESNAF
DAR GELİRLİ
YURTTAŞ
SENİN GAZETEN

EMEKÇİ

haftalık siyasal halk gazetesi

İŞÇİ PAZARI

Oturmuşlar caminin günden yüzüne
Kavunun kokmuşunu, domatesin uluğunu
Üzümün şifini, pastırmanın çamanını
Yediklerini bir görsen!...

Çalışıyorlar ırgatlıkda, dutmalıkda
Dutmabaşı, çavuşları üstlerinde
Elleri kavrulmuş yarık, dudakları yalama
Alınlarından akan teri, bir terlesen!...

Nebi DADALOĞLU

YIL : 1 SAYI : 8 — 25 KURUŞ — 8 Ağustos 1964 Cumartesi — ADRES: Ankara Caddesi, 54 — Telefon : 27 15 88

Millî Eğitim Bakanı Öktem gericilerle işbirliği yapıyor

Ülkücü reformcu yeni bir kadro ile hızlı bir gelişme sağlanacak sanılmıştı

Tevfik İleri'nin Özel kalem müdürü, halen Millî Eğitim Müsteşarı...

İbrahim Öktem'in Millî Eğitim Bakanlığına getirilmesi, aydın çevreleri ve öğretmenler kütlesinin büyük bir çoğunluğunu sevindirmişti.

Sanıldı ki, Tevfik İleri'nin yozlaştırdığı millî eğitim işleri, sayın Öktem'in idaresinde bu yozlaşmadan kurtarılacak; Bakanlığın kilittaşı mevkilerini aralarında paylaşmış olan «Tevfik-İlericiler» bu mevkilerden uzaklaştırılacak; ülkücü, reformcu yeni bir kadro meydana getirilip eğitim alanında hızlı bir gelişme sağlanacak

Bakanın Kemal Yılmaz'ı Orta Öğretim Genel Müdürlüğüne getirmesi, beklenen hamlenin ilk adımı olarak karşılandı. Bunun ardından birkaç cılız adım daha. Ve sonra «eski sitil»e devam, yani devlet bütçesinden millî eğitime ayrılan yüzmilyonlarca lirayı gereksiz işlerde eritme.

Kemal Yılmaz, eğitim işlerinin bozuk-düzen yürütüldüğünü Türkiye Öğretmen Dernekleri Millî Federasyonu'nun Eskişehir kongresinde bütün çıplaklığı ile gözler önüne serdi; bu yurtseverliği ve gerçekciliği, Bakan tarafından istifaya zorlanması sonucunu doğurdu; ayrıca, üç şube müdürü görevlerinden ayrıldılar.

Şimdi sözü 31 Temmuz 1964 tarihli Akis Dergisine bırakalım:

İstifalar konusunda bilgi almak için, oynanan oyunun baş aktörlerinden (Tevfik İleri'nin Özel Kalem Müdürü, hâlen Millî Eğitim Müsteşarı) Kodamanoğlu ile görüşmek isteyen AKİS muhabiri nedense bizzat Kodamanoğlu tarafından Bakana teslim edildi. Bakan Öktem eski günleri ile tamamen tezat teşkil eden bir psikoloji içinde yaptığı bu görüşmede -belki de bir kahramanlık yaptığını sanarak- Kodamanoğlu'nu ve Bakanlıktaki ünlü Tevfik İleri hayranlarını göklere çıkarttı. Federasyonu ve Kemal Yılmaz'ı

(Devamı Sayfa. 4 de)

Çok geç kaldınız Bay Melen

Maliye Bakanı «Dış yardım verenler nazlanıyorlar» dedi.

Geçenlerde bir açıklama yaparak dış yardım çıkmazına değinen Maliye Bakanı B. Ferit Melen, dış yardımların artık bir «dar boğaz»a geldiğini ve kalkınmak için devlet yatırımının şart olduğunu kabul etmiştir.

Oysa bu güne kadar bütün umutlar dış yardıma bağlanmış, bütün programlar, hesaplar dış yardım esas alınarak hazırlanmıstı. Şimdi çıkmaz yol olduğu kabul edilen bu gerçeği söylemek neyi kurtarır acaba? Bu gün Türkiye'de yeni doğan her çocuk 4 bin lira borçla doğuyor. Bu borç nasıl ödenecek?

Daha 1947 yıllarında C.H.P. iktidarınca tek çıkar yol kabul edilip dört elle sarılınan dış yardım'a, o zamanlar da karşı çıkıp sakıncalarını açıklıyanlar olmuştu. Ama kendileri C.H.P. iktidarının sert baskısıyla karşılaşmış, ağır hücumlara hedef olmuşlardı.

Bu gün ayni gerçeği kendileri de kabullenmek zorunda kalmışlardır. Yanlış hesapların Bağdat'dan dönmesini bekleyenler, bu günkü durumu yaratmışlardır.

"As Kundura" işçileri sessiz yürüyüş yaptı

İşverenin lokavtı üzerine «As kundura» işçileri sessiz yürüyüş yaptı.

As kundura limited şirketinin 400 işçisi çarşamba sabahı aylıklarını ödemeyen ve lokavt yapan işvereni protesto etmek üzere Saraçhane başında bir sessiz yürüyüş yapmıştır.

Esasen yoksulluk içinde çalışan as kundura işçileri işveren hakkında kanuni işlemin yapılmamasını ve Belediye riyasetinin de bu duruma seyirci kalmasını takbih etmişlerdir.

Yoksul işçiye kısıtlı grev hakkı verip arkasından milyonluk patrona sınırsız lokavt anlayışı verip sonra da sosyal adaletin kahramanları gibi ortada gezenlere işte bir örnek, işçiyi patronun lokavtı önünde eli kolu bağlı sefalet içinde bırakanlar dünkü işçinin yürüyüşünü görselerdi herhalde biraz utanırlardı. Patronları temsil ettikleri için.

Türk - İş Başkanının radyo konuşması sansür edildi

T. Lâstik - İş Sendikası Genel Başkanı Rıza Kuas, olayı protesto etti

T.R.T. Genel Müdürlüğüne
A n k a r a

Sayın Genel Müdür,

4 Temmuz 1963 gününün yıldönümü olması dolayısı ile Devlet Radyosundan konuşmak isteyen Türk-İş Başkanı ve Genel Sekreterinin konuşmalarının, Yönetiminizde bulunanlar tarafından sansür kasdi ile kesilip kısaltıldığını teessürle öğrenmiş bulunuyoruz.

Bu münasebetle, Anayasa'mızın çok bilmeniz gereken 20, 26 ve 11. nci maddelerini size hatırlatmayı lüzumlu bulduk. Anayasa'nın 20. maddesi der ki: «Herkes kanaat ve düşünce hürriyetine sahiptir» 26. madde ise ilâve eder: «Kişiler ve siyasî partiler, kamu tüzel kişileri elindeki basın dışı haberleşme ve yayın araçlarından faydalanma hakkına sahiptir. Bu faydalanmanın şartları ve usulleri, demokratik esaslara ve hakkaniyet ölçülerine uygun olarak, kanunla düzenlenir. Kanun, halkın bu araçlarla haber almasını, düşünce ve kanaatlere ulaşmasını ve kamu oyunun serbestçe oluşumunu köstekleyici kayıtlar koyamaz» Anayasa'nın 11. maddesi ise bu temel hakları şu sözlerle perçinlemiş ve ebedileştirmiştir: «Kanun, kamu yararı, genel ahlâk, kamu düzeni, sosyal adalet ve millî güvenlik gibi sebeplerle de olsa bir hakkın ve hürriyetin özüne dokunamaz.»

Göreviniz, bu temel hükümlere aykırı bir kanun karşısında dahi Anayasa'nın ruhuna uygun davranışta bu

(Devamı Sayfa. 4 de)

Yüz göçmen ailesi onüç yıldır toprak bekliyor...

Düzce, (Özel) — 1951 senesinde Bulgaristan'dan Anayurda gelen göçmenlerden yüz hane hâlâ birer dönüm yerde oturmaktadırlar. Efteni gölü'nün kuruyan kısımlarından hazine lehine tescil edilen binlerce dönüm arazi olduğu hâlde bu göçmenlere dağıtılmamaktadır. Şimdiye kadar ilgili makamlara yüzlerce dilekçe veren göçmenler sudan cevaplarla avutulmuşlardır. Artık avutmalara tahammülleri kalmıyan vatandaşlarımız İçişleri, İmâr ve İskân Bakanlıklarına çektikleri birer telgrafla, şayet bu hazine arazileri de kendilerine verilmiyecekse daha fazla süründürülmemeleri için gelmiş oldukları Bulgaristan'a iade edilmelerini istemişlerdir.

Konusunu yaptığımız Efteni Gölünün bırakıntısı olan yerler, Kadastro tesbiti sırasında Hazine lehine tescil edilmişse de şimdi civar köylüler buraları kapışmışlardır. 2511 Sayılı kanuna rağmen Düzce Maliyesi bu araziyi fuzulî şağillerin elinden almamaktadır. Kanunun tayin ettiği süre bittikten sonra umumî hükümlere göre başlıyacak mahkemelerin senelerce süreceği de muhakkaktır.

Yakın zamana kadar iskân işleri Tapu Dairesince tedvir edilirken şimdi bir de İskân Memuru gönderilmiştir. Fakat, iskân edecek kimse olmadığı için bu memura boş yere maaş ödenmektedir. Göçmenlere bu arazi verildiği takdirde bu memur da işsizlikten kurtarılmış olacaktır.

Şükrü Osman Öztürk

Bank - İş greve gidiyor

Bank-İş Sendikası toplu sözleşme müzakerelerinde anlaşmaya varamadığından Sinaî Kalkınma Bankasında greve karar vermiştir. Bank-İş'in grev kararı üzerine yayınladığı genelgede uzlaştırma kurulunun bazı istekler karşısında tekliflerinden tavizler verdiklerine ve işveren greve gidilmesini önlemek için işçilere baskı yaptığına ve işçinin işlerinden çıkarıldığını ifade etmektedir. Bank-İş genel sekreteri bu konuda «Haklarımızı çiğnetmek niyetinde değiliz. İşverenler sendikacılığı tanımak istemiyorlar Asırlardan beri alıştıkları emretmek görüşünü savunmak istiyorlar. İşçilere baskı yapılmasına rağmen biz sonuna kadar dayanacağız. 10.000 sendika üyesi grev yaparak arkadaşlarını destekliyecektir» demiştir.

Ayvansaray civata Fabrikası işçileri greve devam ediyor

Türkiye Maden-İş Sendikası ile İşveren Sendikası (M.E.S.S.) arasında ceryan eden toplu iş sözleşmesi müzakereleri sonunda bir anlaşmaya varılmadığından ihtilâf tarafsız uzlaştırma kuruluna intikal ettirilmiştir.

Uzlaştırma kurulunun bu konuda aldığı kararı da İşveren sendikası red ettiğinden Maden-İş sendikası 275 sayılı Toplu iş sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu hükümlerine dayanarak Ayvansaray Civata Fabrikasında Grev'e karar vermiştir.

Adı geçen işyerinde 172 işçi Grev halindedir. Grev'e rağmen 3.8.1964 günü çalışan bir işçi paydosta işverenin arabası ile evine götürülürken işçiler tarafından yuhalanmış ve yuh çeken bir işçi Polis tarafından karakola götürülmüştür.

Grev, işveren sendikası, ücret zammını ve iş emniyeti ile ilgili olarak Disiplin kurulunda işçilerin söz sahibi olmalarını kabul etmediğinden çıkmıştır.

İşçiler, haklarını alıncaya kadar grev'e devam edeceklerini ve uzlaştırma Kurulunun kararını red eden diğer 61 işyerinde de greve başlanacağını söylemişlerdir.

Malatya'da bir açık oturum hadiseli geçti

TOMİS Sendikası Malatya Şubesi ile Malatya Belediyesi arasında Mezbaha işçileri için yapılmak istenen toplu iş sözleşmesinin akim kalması üzerine Mezbaha işçileri 12 Haziran 964 tarihinde greve gitmiş bulunmakta idiler. Bu grev bütün Malatya işçileri ve halkı tarafından olduğu gibi yüksek öğrenim gençleri ve toplumcu aydınlar tarafından da desteklenmiştir.

Bu arada, Malatya Lisesinden Yetişenler Cemiyeti, bu grevi konu edinerek 15 Temmuz 1964 çarşamba günü bir açık oturum tertipledi. Bu açık oturuma katılanlardan söz alanlar çoğunlukla grev konusunda işçilerin

(Devamı Sayfa. 4 de)

Petrol iş yeniden greve gidecek

Türkiye Petrol, kimya ve Atom işçileri sendikası 6 gün içinde grev kararı almak için teşebbüse geçmiştir. Sendika tarafından Ziya Hepbir imzası ile İnönü, Ecevit ve Oral'a birer telgraf çekilmiştir. Telgrafda Batmanda çalışan ve sabırsızlıkla sonucu bekleyen 2.000 işçinin en kutsal haklarının yerine gelmesi ve anlaşmazlığın halli için İnönüden arabulucuk istenmektedir.

T.İ.P. Yalova İlçe kongresi

Türkiye İşçi Partisi Yalova İlçe kongresi 2.8.1964 pazar günü Yalova'da Park sinemasında yapıldı.

Nevzat Hatko, Osman Sercan ve Yücel Kıvılcım'ın birer konuşma yaptıkları toplantının sonunda yeni yönetim kuruluna asil üyeliğe Nihat Aksel, Yücel Kıvılcım, Ali Aksel, Bahattin İnalkut ve Ali Rıza İnalkut yedek üyeliklere Hüsnü Karabayır, Orhan Namık Güner ve İsmail Özdoğan seçildiler.

Sosyal Sigortalar Kanunu kabul edildi

Eski hamam eski tas

M. GABBAY

Başbakanlık Basımevi işçilerinin grevine rağmen, başka bir matbaada basılarak dağıtılan Resmî Gazetede, son günlerde Sosyal Sigortalar kanunu yayınlanmıştır.

Bu yeni kanuna göre işverenler tarafından çalıştırılanlar sosyal sigorta yardımlarından yaralanacaklardır. Ancak tarım işçileri, ev hizmetlerinde çalışanlar, Devlet memurları, askerlik görevini yapanlar, ceza evlerinde çalıştırılan mahkûmlar ve Serbest Meslek sahipleri bu kanundan istifade edemiyeceklerdir.

İşçi, tezgâhtar, muhasip, veznedar ,kâtip, memur, daktilo gibi sayıları milyonlara varan ve İşçi Sigortaları Kanunundan iş yeri ve başka sebeblerden dolayı yararlanamayan emekçi kardeşlerimiz, bu kanunu dört gözle beklemekte idiler. Ve beklemekte de haklı idiler, çünkü bu kanun geleceklerini garantiye alabilirdi.

Fakat yeni çıkan kanun sevinmelerine fırsat vermedi. 143 maddelik kanun emekçilere bir çok haklar sağlarken, kanunun geçici 1. maddesi sosyal sigorta yardımlarından faydalanacaklarının sayısını kısmaktadır.

Sosyal Sigoralar Kanunu, ile işveren, bir tek işçi veya mustahdem kullansa dahi, sigortaya kaydetmek zorunlugundadır. Oysa ki, 1. geçici madde şöyle demektedir:

«Bu kanun hükümleri, şehir ve kasabalarda belediye sınırları içinde bulunan yerlerde 4 kişiden, bunlar dışında kalan yerlerde de 8 kişiden az kimse çalıştıran işverenler ile bunların çalıştırdıkları kimseler hakkında ihtiyacı karşılayacak sağlık tesisleri ve Kurum teşkilâtı kurulduktan sonra, Bakanlar Kurulunca tesbit edilerek karara bağlanacak tarihlerden başlanarak uygulanır...»

Yani başka bir deyimle, Sosyal Sigortalardan faydalanabilecek işçiler büyük şehirlerde, 4 kişiden fazla işçi çalıştıran işyerlerinde çalışan işçiler, kasabalarda 8 kişiden fazla işçi çalıştıran iş yerlerinde çalışan işçiler olacaktır, Yukardaki rakkamdan daha az işçi çalıştıran iş yerlerinde çalışan işçiler, ihtiyaçlarını karşılayacak sağlık tesisleri ve gereken teşkilât kuruluncaya kadar sosyal sigorta yardımlarından yararlanamayacaklar -

Bu sağlık tesisleri ne vakit kurulabilir. Herhalde birkaç ay içinde değil, bu günkü düzen içinde bu kurumlar kuruluncaya kadar yıllar ve yıllar geçebilir. Demek oluyor ki, milyonlarca emekçi kardeşimizin umudu suya düşmüştür.

Sağlık tesisleri kurulacak Kurum teşkilâtı hazırlanacak, ondan sonra Bakanlar Kurulu karar verecek, ve sen kardesim sosval sigortalardan favdalanabileceksin .. Bunlar ne vakit tahakkuk eder... onu ancak Allah bilir...

Demek durum yine eskisi gibi olacaktır.

İşin içyüzü

Pahalılık

İŞÇİ, KÖYLÜ, KÜÇÜK ESNAF, DAR GELİRLİ YURTTAŞ!

Aslan Başer KAFAOĞLU

Sizlere uzun sayılacak bir süreden beri, süslü lâfların arkasında yatan gerçekleri sizlerin dilinizle anlatmıya çalışıyorum. Emekçilerin güçlenip siyasal bir güç olamadıkları her yerde, meydan sömürücülere açık kalır. Bu açık meydanda emekçiler aleyhine dönen şeyleri, yöneticiler ve onların sömürücü destekçileri halkın gözünden saklamıya çalışırlar. Radyolar, gazeteler, konuşanlar, yazanlar apayrı bir alemde hep halkın anlıyamıyacağı dille konuşurlar. Bu dilde ençok geçen lâflardan biri de enflâsyondur.

Radyoda hükümeti savunan konuşur «enflâsyonu durdurduk» diye... karşı parti konuşur «Memlekette enflâsyonist gidiş alıp yürüdü» diye... Bu enflâsyon nedir? Ne oluyor ki «enflâsyon» deniyor, «deflâsyon» deniyor kabak emekçinin başına patlıyor. Şimdi bunun nedenlerini inceleyelim. İsterseniz, adı çok geçiyor, «Enflâsyon»dan başlıyalım işe.

Enflâsyon'u siz bilmez değilsiniz. Pahalılık dersiniz. «Pahalılık» her gün başınızda... Et pahalı, süt pahalı... Bunları alıp çocuklarına yediren çok az değil mi? Ama et pahalı ise bunun alıcısı varki pahalılanıyor... Süt'ün o fiata alıcısı olmasa pahalılanır mı?. Demek ki pahalılık başkasını okadar sıkmıyor... Bu nasıl oluyor? Şöyle oluyor :

Bir bakıyor Hükümet, topladığı vergilerle ancak maaşları ödeyebiliyor, ama başka işler yapmıya parası yetmiyor. Bir adam parası olmayınca ne yapar? Ya çalışıp daha çok para kazanmıya uğraşır, ya da alacağı şeylerden vazgeçer. Ama Hükümet'in elinde bir başka imkân daha var: para basar. Para basınca bu parayı Hükümetten alanlar, daha çok mal almaya koşar, eh o vakit da mallar pahalılanır. Parası çoğalan daha çok et iser et pahalılanır... Daha çok süt almak ister süt pahalılanır, daha çok meyve yemek ister meyveler pahalılanır. Para artınca, malların üretimi de artmamışsa, pahalılık olmasın olmaz...

Ama burada diyeceksiniz ki «İyiya, para artınca bir kısmı da benim cebime girer»... Yoo işte o olmaz... Ya da para 3 misli artar, senin gelirin artsa artsa yarım misli artar... Çünkü, sen emekçisin emeğiyle geçinenlerin ise dünyanın her yerinde gelirleri, fiatlar arttıktan çok sonra artar. Türk Halkı bunları gördü, iyi bilir: İkinci Dünya Savaşında bir mutlu üccar grubu, toprak ağası, apartman han sahipleri varlıklarına varlık kattılar. küçük çiftçi, işçi, memur, emeklinin hali ayni kaldı. Piyasadaki para beş misli arttı, sizin geliriniz 2 misline bile çıkmadı. (*)

Devlet yeterli vergi alamazsa, Devlet vergilerle kurulan fabrikalarını iyi yönetemezse, Hükûmet para basma yoluna gider, bunun yükü de yine emekçilerin, yani küçük çiftçinin, işçinin, köylünün, küçük esnafın sırtında kalır.

Pahalılık, bir de şöyle olur: Bankalar büyük krediler açarlar... Yani sonradan almak üzere bazı kimselere para verirler... Bankadan para alacak rehini, kefili de ancak varlıklı kimseler bulabilir... Onlar basılan paradan yuvarlanır, ücretler artmadığından yine yük, yukarda anlatılan şekilde, emekçilerin üzerinde kalır.

Demek oluyor ki pahalılık da devletin, ücretlilerin zararına bazı kimseleri zengin etmenin bir değişik yolundaki politikasından doğuyor... «Enflâsyon» lâfının arkasındaki gerçek bu...

(*) 1950 - 1960 arasında da öyle olmadı mı? Şimdi de böyle olmuyor mu?

İktisat Fakültesi Talebe Derneği de " Harç Yatırmama Kampanyası'nı,, destekliyor

Hafta içinde İktisat Fakültesi talebi derneği ve cemiyeti de ortak bir bildiri yayınlayarak M.T.T.B.'nin açmış bulunduğu «Harç yatırmama» kampanyasını desteklediklerini bildirmişlerdir. Bildiride «1964 - 65 ders yılı harç ve inskripsiyonlarının arttırılmasıyla çoğu talebenin belki de bundan öğrenim hayatlarına son vermek zorunda kalacağı» belirtilmektedir.

REKTÖRÜN AÇIKLAMASI:

Öte yandan gençliğin son harçlara yaptığ protestolardan sonra İstanbul Üni. Rektörü Ord. Prof. Ömer Celâl Sarç harçlara yapılmış bulunan son zamların «kendileri tarafından değil, Meclis ile Maliye Bakanlığından gelip, üniversiteler arası kurulun tesbit ettiği esaslar çerçevesinde yapıldığını ve gözden kaçmış bir haksızlık varsa hatanın düzeltilebileceğini» söylemiştir.

Valiler Kalkınma Plânının Tatbikini beğenmediler

Adana'da 38 ilin valileri plânlama seminerinde kalkınma plânının tatbikindeki aksaklıkları bütün tarafları ile ortaya koymuşlardır. Zonguldak valisi Fuat Kadıoğlu Karabük tesisleri ve kömür işletmelerinin yoldan yoksun olduğunu söylemiş sevkiyat yapılamamasından yakınmıştır. Manisa valisi Niyazi Araz plânın tatbikini şiddetle tenkit etmiş ve şöyle demiştir : «1963 de Manisa'ya 2 milyon 18 bin liralık tahsisat ayrılmıştı. Oysa, ancak 488 bin liralık yatırım yapılmıştır» Toplantı yine valilerin plân tatbikatını tenkitleri ile devam etmiştir. Toplantıdan sonra valiler, merhum Adana valisi Şair Ziya Paşa'nın kabrine çelenk koymuşlardır.

Gazozcu

Orhan KEMAL

İstanbul'un kıyı semtlerinden birinin kahvesi önündeki bir iskemleye ilişmiştim. Sıcak, ter. Böyle havada gazozla değil de çayla serinlemenin doğru olduğunu yaşlılardan işitmiş, gerçekten de faydasını görmüştüm. Tam çayımı söylemiştim ki, tepeleme gazoz sandıkları dolu bir araba ağır ağır geldi, önümde durdu. Kahveye gazoz verecek olmalıydı. O daha kahveden içeri girmeğe kalmadı, içerden kahveci seslendi:

— İstemez, istemeez!

Kırk yaşlarında, uzun boylu, zayıf arabacı alnının terini eliyle şöyle bir sildi, geri döndü, hayli bozulmuş, atının yanına gitti:

— İstemezmiş yavrum. Yorulduk değil mi? Eve gidelim mi? Ne dersin?

Şaşılacak şey, at sanki söylenenleri anlamış gibi, başını salladı: «Gidelim» dercesine.

Arabacının gözü birden bana ilişti. Derdini dökecek, yaşadığı zor hayatın kahırlarını anlatıp hafifliyecekti herhalde. Başladı :

— Belki on dört yere uğradık. İstemez, istemez, istemez. Niye? Kimbilir. İyi ama, ev sahibi kira, çocuklar tencere kaynatmak, at yem ister!

Derin bir iç geçirdikten sonra atının yanına gitti yeniden. Başladı hayvana yakınmağa:

— Yâni gene açsın omuzdaş. Koca gün akıp geçti, bir kasa bile satamadık. Eeey büyük Allah nerdesin?

Hayvanın başını çekti.

— Deheeeey...

AKILLAR BAŞA

Birçok aydınımız işçi ve köylülere yukardan bakarlar

Ekmeğinin aslan ağzında bulunduğu bu toplum içinde insan gibi yaşamak için teşkilâtlanmak gerektir.

Yılmaz HALKACI

Geçenlerde Kavel grevcilerinin ağır ceza mahkemesindeki duruşmalarında aynı fabrikada çalışan genç bir kimya yüksek mühendisi şahit olarak dinlendi ve bir ara grev başlamak üzere iken elektrikleri kesen bir işçiye yaptıklarının doğru olmadığını, akıllarını başlarına alıp grevden vazgeçmelerini tavsiye ettiğini söyledi.

Duruşma bitip te sanıklar dışarı çıkınca, bu henüz çocuk denecek yaşta ve okul çağındaki işçiye sorduğumda ayda üç yüş elli lira ücret almakta olduğunu öğrendim. Yâni İstanbulda orta halli bir evin aylık kirası.

Bu genç mühendis gibi düşünülürse, o zaman işçi grev filân yapmak şöyle dursun patronunu kızdıracak en ufak bir hareket bile yapmamalıdır. Verilen ücrete katlanarak canla, başla çalışmalıdır. Hatta sendikadan ve kendisinin haklarını gerçekten savunan bir siyasî partiden de oldukça uzak durmalıdır. O, çalışkanlığı ve itaatile kendisini patronlarına sevdirdiği zaman da ücretine bir miktar zam yapılır. Patronlar da insan elbet bütün bunları taktir etmiyecek değiller ya!

Üstelik memleketçe içinde bulunduğumuz sıkıntılar da ortada: her alanda geri kalmış bir ülkeyiz, bir an önce sanayileşmek, üretimi hızla artırmak zorundayız. Bunun için de çalışmak, çok çalışmak gerek.

Bu durumda esasen vatanını milletini seven kimse ancak düşmanlarımızın ekmeğine yağ sürecek, millî ekonomimizi zayıflatacak bu gibi işlere kalkışmaz. Kıymetli miletvekillerimiz, senatörlerimiz batılılaşmak yolunda bu hakları işçilerimize tanıdılar diye hemen bunu kötüye kullanmamak gerekir.

Bu düşünce zincirleme olarak istenildiği kadar uzatılabilir. Asıl önemli olanı da, bunun yalnızca bu sözünü ettiğimiz kişiye özgü bir düşünce biçimi olmamasıdır. Milyonlarca insan bu düşüncededir. Bunların içlerinde de esaslı öğrenim görmüşler, birkaç yabancı dil bilenler, üniversite kürsülerini işgal edenler, söyledikleri ve yazdıkları bazı çevrelerce ayet gibi tartışmasız kabul edilen ünlü düşünür ve yazarlar da vardır.

Sonra bu sayın baylar memleketimizin geri kalmış bir ülke oluşundan sık, sık yakınırlar. Batılılaşmanın sözüm ona özlemini duyarlar. Her fırsatta çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmaktan söz ederler. Memleketçe kalkınamamamızı da köylünün, işçinin tembelliği ile açıklamağa çalışırlar. Ama, toprak reformu, ya da grev hakkının sözü edildi mi de bin dereden su getirirler. Zaten **çoğu aydınımız işçi ve köylü vatandaşlarımıza derebeylik artığı bir düşünceyle halâ yukardan bakarlar,** onları birçok işlere ve haklara lâyık görmezler.

Biz de işçilerin akıllarını başlarına almaları gerektiği düşüncesindeyiz. Sadece işçilerin mi? Köylüsü, kentlisile bütün emeğile yaşıyan Türk halkının. Ama aklını başına alınca ne yapacak işçi? Mühendis beyin söylediğinin tam tersini yapacak: ilk işi sendikaya girmek olacak. Sendikanın yöneticilerini beğenmese de, bunlar kendi çıkarları peşinde olsalar da yine girecek Sendika yöneticilerini doğru yola getirmek için savaşacak. Bilecek ki, eğer sendikalı işçiler bilinçlenirse çıkarcı ve satılmış sendikacılardan kurtulmak işten bile değildir.

Bunun için bir yandan durmadan öğrenirken, öte yandan da durmadan, bıkmadan öğrendiklerini öğretecek.

Sonra, işin sendikaya girmekle bitmediğini düşünecek. Kendisini gerçekten temsil eden ve haklarını savunan siyasî partiye girecek. Esas çözüm yolunun siyasî olduğunu bilecek. Çatışma içinde bulunduğu ve hâkim sınıfların kurduğu ve yönettiği siyasî partilerden şeytandan kaçar gibi kaçacak.

Böylece **ekmeğinin aslan ağzında bulunduğu bu toplum içinde insan gibi yaşıyabilmesinin, birinci sınıf vatandaş** durumuna gelebilmesinin ancak teşkilâtlanmak ve hakları uğrunda kanunlara uygun olarak savaşmakla olabileceğine inanacak.

Bütün zorbalıklara ve baskılara rağmen dayanacak.

Düzcede bir işveren

Düzce, (Özel) — İlçemiz ve çevresinin ekmeklik un ihtiyacını temin eden Başarır Un Fabrikası işçileri Tütün, Müşkirat, Gıda ve Yardımcı Gıdalar Sendikasına kayıtlıdırlar. Bu işçiler kendilerine verilen ücretin azlığından şikâyetçi idiler. Sendika Başkanı Ömer Demircan ile Bölge Çalışma Müdürlüğü Müfettişi tarafından işveren temsilcileri eski D.P. milletvekillerinden Nezih Tütüncüoğlu ile kardeşi Avukat Zeki Tütüncüoğlu'na usûlü dairesinde tebligat yapılmış; fakat işverenler toplu sözleşme toplantısına gelmemişlerdir. Buna karşılık İki sendika üyesi ile bir işçi temsilcisini, öteki işçilerin gözünü yıldırmak maksadiyle, işten uzaklaştırmışlardır.

Sendika, hafta sonuna kadar bekledikten sonra gerekli grev hazırlıklarına başlıyacaktır.

Haftalık Siyasal Halk Gazetesi
Sahibi:
Şaban ERİK
Yazı İşleri Müdürü:
Yılmaz HALKACI
İdare Yeri :
Ankara Cad. 54 — İstanbul
Telefon : 27 15 88
ABONE ŞARTLARI
Yıllık 10 T.L.
6 aylık 5 T.L.
3aylık 2.50 T.L.
Dizgi, tertip ve baskı :
YENİLİK Basımevi
Cağaloğlu, Cemalnadir S. Büyük Milâs Han No. 48

56 yıl önce nasıl grev yapmıştık

Nesil AYGÜNEŞ

Evvelki gün MADEN - İŞ Sendikasının en yaşlı üyesi Ömer Kalşen'in evine bunaltıcı sıcağın verdiği büyük bir yorgunlukla vardım. Dudaklarında hiç eksilmeyen tebessümü bana canlılık verdi. Kendimi tanıttım; kuvvetle elimi sıktı. — Nasılsınız efendim?

— İyi diyelim iyi olalım, sizler iyi ben de iyi diyerek hayat felsefesinin iyimserliğini ortaya koyuverdi.

— Artık başlıyabilir miyiz?

— Hay hay siz sorun ben cevaplandırayım.

— Kaç yaşındasınız ve kaç yıldır işçi olarak çalışıyorsunuz?

— 313 (1897) tevellütlüyüm. 67 yaşındayım. İşçi olarak 57 senedir çalışmaktayım.

— Çalışma hayatına ne zaman ve ne vazife ile başladınız?

— 1323 (1907) de tersanede çırak olarak çalışmaya başladım.

— Kısaca ne gibi işlerde çalıştığınızdan bahseder misiniz?

— Tersanedeki çıraklığımdan sonra sırası ile Alât-ı Nâzihe (İnce aletler) fabrikasında, Tophane'de Top küçük çarkhanesinde ve top nişangâhları üzerine «Tersaneli Küçük Ömer» nâmı ile çalıştım. Bilâhare Fethiye krom madenlerinde ve Sarıyar Barajında vazife gördükten sonra halen dokuz senedir büyük bir şirkette çalışmaktayım.

— Zanaatkârlığı kendi arzunuzla mı seçtiniz? Gözleri, sevdiği mesleği elde edebilen bahtlı insanların ışıltısı ile parlıyor.

— Evet. İlk mektepte okurken zanaate çok hevesim vardı. Hattâ mektepten ayrıldığım zaman doğru tersanenin görülebilecek yerlerinden eski haddehane çalışmalarını seyrederdim. Ebeveynimin çıkardığı güçlüklere tahammül ederek bir buçuk sene bedava olaraktan en zor işlerde çalıştım.

— Sizce bir branşta başarı kazanmak için işini sevmek lâzım mıdır?

— O muhakkak. Aşk olmayınca meşk olmaz. Muhakkak ki seveceksin.

— Kalkınma yolunda devletçiliğin, bu gün için tam bir yeterlikle tatbik edildiğine inanıyor musunuz?

— Ağır sanayi ve ziraat beraberce kalkınmalıdır. Yeraltında namütenâhî madenlerimiz olmasına rağmen pek cüz'i olarak işletilmektedir. İşletme mükemmel olduğu takdirde dövizlerin % 65 inin memlekette kalacağına inancım var. Yalnız bir motor ve karbüratör fabrikası tesis edildikten sonra muhribinden tutun traktörüne kadar her türlü mal yerli yapılabilir.

— Günden güne artan işsizliğin sebepleri ve çareleri sizce nelerdir?

— Nüfusumuz git gide artmaktadır. Bu artışa göre de memleketin kaynakları işletilerek iş sahasının genişletilmesi ile işsizlik önlenebilir. 15-20 sene önce de madenler yine bugünkü gibi işletilmekte idi.

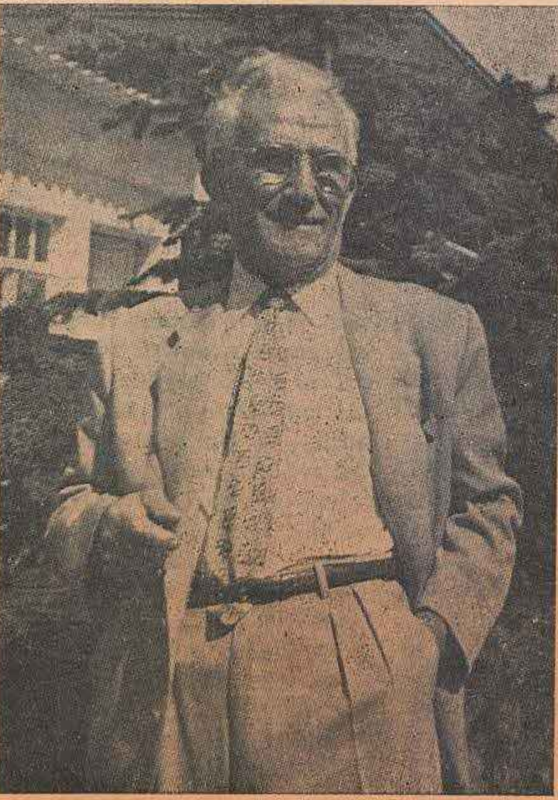
— Uzun süreli işçilik hayatınızda sizce elzem olan şeyleri elde edebildiniz mi? Ömer Bey bir an daldı... Belki de kaybettiklerini veya kazandıklarını hesaplıyordu.

— Hiç bir şeyim olmadığı gibi bir dükkânımı ve evimi sattım. Hafifçe içini çekerek devam etti:

— 1330 (1914) senesinde aldığım ücrete bugünkü maaşım dahi ulaşamıyor.

— Bugünkü grev kanunu sizce yeterli midir?

— Hayır. Kanun, hakkı ile tatbik edilirse % 60 işçi belki faydalanabilir. Fakat fabrikatörler kaçamaklı haksız olarak seni işten atıverirler. Bu hakkını da arayabilmek için en aşağı sekiz aylık yiyeceğin yanında bulunması şarttır. Fakat iki ay çalışmadın mı yiyecek parası dahi bulamazsın. Onun için boynun eğridir.

— Hiç bir greve katıldınız mı veya rastladınız mı?

— Balkan harbi sıralarında tersanede üç buçuk ay ücret alamadığımız için çalışmayı bıraktık. Neticede paramızı alarak tekrar çalışmaya başladık.

Öğrenmek istediklerimi öğrenmiştim. Ömer Bey'e teşekkür ederek kendisinden bana geçen iyimser felsefesi ile evinden ayrıldım.

BİR ÇİFT SÜREK

Yusuf Ziya BAHADINLI

Kâzım coştukça coşardı, kendinden geçerdi. Herkes bilirdi Kâzım'ın tutkusunu. Kâzım'a her raslıyan büyük - küçük, kadın-erkek:

«Bir çift süreğin olursa ne yaparsın Kâzım?» diye sorardı. Kâzım hemen başlardı:

«Geceden kalkacağım, üstüme gün düştüğünü kimse görmiyecek. Doğru süreklerin yanına. Değil, değil, yanlarında yatacağım her zaman. Geviş alışlarını dinliyeceğim. Bu ses bana ninni olacak. Bu sesle uyuyacağım, bu sesle uyanacağım. Kaşağıyı usul usul süreceğim yavrularıma, öküzlerin en hası, en soylusu süreklerime, tarar gibi, incitmeden. Sonra fırçayı alacağım elime, usul usul süreceğim, okşar gibi, incitmeden. Tüyleri pırıl pırıl olacak, pırıl pırıl. Günün şavkı vurdukça ışıldıyacak, ayna gibi, evet tıpkı ayna gibi. Bu tüyler benim aynam olacak. Ben yaşadığımı bu pırıltılardan anlıyacağım. Yedireceğim, içireceğim. Karınları tepe gibi olacak. Boynuzları, tırnakları pırıl pırıl olacak. Alacağım elime üvendereyi, katacağım sürekleri önüme, doğru tarlaya. Koşacağım çifte combalarımı, aslanlarımı incitmeden. Bir elimde çiftin tutağı, bir elimde üvendere, önümde babalarım... Kurban olsun size Kâzım, kurban olsun be!... Ho babalarım! ho aslanlarım! ho combalarım hooo! Sürekler önde, ben arkada, bir elimde üvendere, bir elimde çiftin tutağı, toprak tütüm tütüm, toprak mis kokulu... Gün doğmıya kalmıyacak çevre yörem kapkara olacak, toprağın altı üstüne gelecek. Biraz önce boz toprak, kıraç toprak, kara üzüm gibi, kara erik gibi şimdi; tütüm tütüm, burcu burcu... Birazdan gün doğacak. Güneşin bütün parıltıları, bütün ışıltıları benim toprakta, benim süreklerde toplanacak. Uzaktan Kezik görünecek: elinde sitil, omuzunda heğbe. Azığımı getirecek Keziğim. Ben buralarda durmam artık : ben bulut olurum, ben bir çift turna olur göklere uçarım... Süreklerim, benim aslanlarım; toprak, mis kokulu; Kezik, benim köroğlum, küldökenim, eksiklim, sevgilim. Bir ıslık çalacağım, üvendereyi toprağa saplıyacağım. Durun babalarım, durun combalarım, durun, dinlenin biraz. Kezik yaygıyı serecek yere. Yufka ekmekleri yayacak. Bulgur pilâvını boca edecek yufkanın ortasına. Soğanları kıracak yumruğuyla. Testide su buz gibi. Kaldıracağım testiyi ağzıma: lıkır lıkır, lıkır lıkır. Buz gibi su. Bir kısmı karnıma inecek buz gibi, bir kısmı göğsümden, göğsümün kıllarından aşağılara süzülecek, buz gibi. Bulgur pilâvı, soğan, buz gibi su. Bir de Keziğimin kara kara gözleri, ak ak dişleri pırıl pırıl. Hele öküzlerim, hele süreklerim... Ben buralarda durmam artık, ben bulut olurum, ben bir çift turna olur, göklere uçarım...»

Kâzım, coştukça coşardı, kendinden geçerdi. Herkes bilirdi Kâzım'ın tutkusunu. Kâzım'a her raslıyan büyük-küçük kadın-erkek:

«Bir çift süreğin olursa ne yaparsın Kâzım?» diye sorardı. Kâzım hemen başlardı:

«Geceden kalkacağım, üstüme gün düştüğünü kimse görmiyecek...

Oldu, gerçekten oldu. Kâzım'ın düşleri gerçek oldu bir gün.

Bir sürekçi geldi köye. Önünde yüzlerce sürek öküz. Hepsi de ceylân gibi, uzun bacaklı, uzun belli, besili, sarı sarı, kına renginde öküzler. Kâzım uçuyordu sevincinden. Soluğu süreklerin yanında aldı. Bir bebek gibi, ilk oyuncak alınan bir çocuk gibi okşuyor, seviyor, seviyordu. Hepsini ayrı ayrı elledi, okşadı, sonunda bir çiftin yanında durdu. Ayrılamıyordu, çakılıp kalmıştı yanlarında. Ama birden gözleri bir noktaya saplandı kaldı, boynu büküldü, başı öne düştü. Parası yoktu, ama hiç yoktu Kâzım'ın . Onun için bir çift öküz alıp çifte koşmak, okyanuslarda gemiler yüzdürmek demekti. Tüm köylüler birleştiler:»

«Üzülme Kâzım!» dediler, «çalışır bize parasını ödersin.» Kâzım'a istediği bir çift süreği aldılar.

Kâzım uçuyordu. Düşleri gerçek olmuştu. Bir çift sürek Kâzım'ın hayatıydı; varlığının ta kendisiydi. Çocuklarını severdi, Kezik, karısıydı, canyoldaşıydı, ama bir çift sürek başkaydı... Muradına ermişti Kâzım.

Kâzım, dediği gibi yaptı. Geceden kalktı, üstüne gün düşürmedi...

Bir gün tarladaydı. Bir elinde üvendere, bir elinde çiftin tutağı, toprak tütüm tütüm iken umulmadık bir şey oldu: süreğin birine bir hâl oldu. Birden durdu, başını ön ayaklarının arasına soktu, belini kamburlaştırdı, uzun bir böğürmeyle küüt yere yıkıldı, ayaklarını birkaç defa sağa sola savurdu, titretti, durdu. Hareket etmiyordu artık. Süreğin biri ölmüştü.

Kâzım ne yapacağını bilemedi bir an. Öküzle birlikte kıvrıldı, tepindi, dövündü. Nutku durmuştu Kâzım'ın: ağlıyamıyor, bağıramıyordu. Ağzından kopuk kopuk kelimeler dökülüyordu. Ne söylediği anlaşılmıyordu. Birden koştu, ölen öküzün yanına boylu boyunca uzandı. Ağlıyabiliyordu artık:

«Oy, sarı süreğim oy! anam-babam, aslanım, combam, sarı kuzum oy! Beni kimlere bırakıp da gidiyorsun oy! Ben sensiz neylerim oy, ooyy!...

***

Şimdi Kâzım köyde, kapı kapı, sokak sokak sokak dolaşmakta. Ayakları yalın, başı açık, saç-sakal karmakarışık. Hep bir noktaya bakar, hiç konuşmaz. Ama biri:

«Bir çift süreğin olursa ne yaparsın Kâzım?» diye sorduğunda, o ağzını açmıyan Kâzım bülbül kesilir. Gözlerinden bir sevinç şeraresi fışkırır sanki; kolları gerilir; yüzünde bir gülümseme, mutlu, pek mutlu bir insan edasiyle bir tek kelime şaşırmadan başlar söylemeğe :

«Geceden kalkacağım, üstüme gün düştüğünü kimse görmiyecek. Doğru süreklerin yanına. Değil, değil, yanlarında yatacağım her zaman. Geviş alışlarını dinliyeceğim. Bu ses bana ninni olacak..»

Dünya OLAYLARI

Vietman savaşı yayılacak mı ?

İkinci Dünya savaşından sonra halk kuvvetleri Kuzey Vietnam'da fransız ordularını yendi. Sulh konferansında memleketin kuzeyi, galip Vietminh kuvvetlerine bırakıldı iki yıl sonra da bütün memlekette seçim yapılıp tek bir devlet kurulacaktı. Ancak Güneyde kurulan hükümet Amerikalıların desteği ile fransızları kovdu ve sulh andlaşmasında imzası olmadığı bahanesiyle seçime gitmedi. Yani Amerikalılar Fransızları atlattı. Yeni kurulan rejim zorba ve …yici bir diktatörlüktü bu yüzden az sonra çete hareketleri göründü ve gitgide yayıldı. Amerikalılar ise o bölgedeki dengenin bozulmaması için önce para ve silâhla ve sonra da doğrudan doğruya bu çürük rejimi desteklediler. Büyük yardıma rağmen durum gitgide bozuldu, çeteler birleşip Amerikalılardan ve hükûmet kuvvetlerinden aldıkları silâhlarla muntazam bir ordu kurdular. Yılbaşında 25 bin kadar olan bu kuvvetler kısa zamanda 35 bini aştı, çeteler ise 100 bini geçmede.

Amerikalılar önce müttefiklerini de harbe karıştırmak istediler, olmadı. Bunun üzerine Kuzey Vietnam Devletine saldırmak tehdidinde bulundular, halbuki asi ordu ve çeteler Vietnam'ın güneyine hakimdiler. ve bundan dolayı da kuzeyden yardım görmeleri imkânsızdı. Bu hareketin ilk belirtileri son ay zarfında Kuzey köylerinin uçak ve gemilerle bonbalanması şeklinde oldu, Kuzeyliler de boş durmadılar, karasularına giren bir Amerikan harp gemisini torpillediler. Durum çok tehlikeli; başlayan bu yeni harp vaktinde önlenmezse yeni bir Koreye ve ordan da bir Dünya savaşına gidilebilir. Bu durumun Amerikan seçimleri ile de ilişkileri, vardır, bunu da unutmamak gerek.

Öte taraftan Vietnam'ın batı komşusu Kamboçya Amerikayı ikinci defa için Güvenlik Konseyinde şikâyet etti. İki ayda yedi hava hücumu yapıldığını ve atılan sarı bir tozdan 76 kişinin zehirlendiğini iddia ettiler. Amerikalılar önce olayı yalanladılar, sonra da hududun yanlışlıkla aşıldığını, atılan tozun ise bitkileri öldürdüğünü ve böylece çetelerin gizlenmesinin önleneceğini bildirdiler ve bu tozun insanlara zarar vermediğini ilân ettiler. Yani kimya savaşı yaptıklarını kabullendiler.

Dünya devletlerinin sert bir tepkisi ve bir sulh konferansı tek kurtuluş yolu. Yoksa bugünden alev bacayı sardı,

FEZA YARIŞI

Amerikalılar büyük bir başarı kazandılar. Ranger VII peyki ayın sathında parçalanmadan önce binlerce fotograf yollamağa müvaffak oldu. En yakından çekilenler bir otomobil büyüklüğündeki kaya ve çukurları bile gösterebiliyor. Bu fotograflar şimdiden ayın sathında fazla toz olmadığını meydana çıkardı, böylece insanların aya inmesi bir haylı kolaylaşıyor. Leğen biçiminde sürü ile çukur ve bazılarının da içinde kayalar görünüyor, ayda hava olmadığından göktaşları dünyada olduğu gibi havaya sürtünüp erimiyor ve aya çarpıp çukurlar açıyorlar.

1959'da Sovyetler de ayın fotoğrafını çekmişlerdi; ancak iki tecrübenin amacı bambaşka idi. Sovyetler ayın dünyadan görünmeyen yüzünü; arkasından dolaştırdıkları bir peykle filme aldılar. Amerikalılar ise görünen yüze atıkları peykle 1700 kilometreden başlıyarak gitgide yakınlaşan fotoğraflar çektiler. Artık aya gidiş pek uzak değildir.

KONGODA İSYAN

Kongo'da durum birdenbire kötüleşti. Yeryer mevcut ayaklanmalar birdenbire yayıldı ve birleşti. Artık Merkezi hükümetin elinde 5-10 büyük şehirden başka bir yer kalmadığı anlaşılıyor. Başkumandan Mobutu'nun ordusu eriyip gitti, yer yer askerler asilerle birleşti. Son haberlere göre bakır yolu da asilerin elinde.

Combe büyük şehirlerde çok alkış topladı, ancak ölmeden önce Lumumba da çok alkışlanıyordu, Kongo'da bunun pek önemi yok, nitekim Stanleyvil şehri asilerin eline geçmiş bulunuyor.

Combe son ümit olarak, asilerin sevmedikleri reisicumhur Kasavubu'yu feda edeceğini ve kendisini temize çıkartmak için Lumumba'nın katillerini mahkeme ettireceğini iddia ediyor. Bakalım işe yarayacak mı?

R. N. İLERİ

Tekstil sendikalarında kaynaşma

275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt kanunu uyarınca Türkiye TEKSTİL Sendikasının 120 özel sektör ve 19 Devlet Sektörü müesseseleri ile yaptığı toplu iş sözleşmeleri işçiyi memnun etmemiştir.

İmzalanan bu sözleşmelerde günü hayat şartları dikkate alınmadığı gibi çok cüzi olan bu zamları dahi Sendika işverenlere tatbik ettirememektedir.

Şöyleki; Hususi sektör Dokumacılarına % 2,5 ile % 3 arasında bir zam sağlanmıştır. Devlet sektöründe ise durum biraz daha değişik olmakla beraber dokumacıya isabet eden % 8 civarındaki zammın 22 Mayıs 1964 tarihinden itibaren mer'i olması lâzım geldiği halde bu zam farkları da halen ödenmemiştir. Buna rağmen akid gereğince işçi aleyhinde olan hükümler hemen tatbik edilmiştir.

Bu durum karşısında Defterdar fabrikasından 340 işçi 23.5.1964 tarihinde yazılı olarak sendikanın Eyüp Şubesine baş vurarak toplu sözleşme ile kendilerine ne gibi hakların elde edildiği hakkında sendikanın bilgi vermesini istemişlerdir. Fakat sendika işçinin bu haklı müracaatı ile de ilgilenmemiştir.

Bu def'a 106 işçinin imzaladığı şu telgraf, TEKSİF sendikası Başkanı Bahir Ersoy'a çekilmiştir.

«Bahir Ersoy

Teksif Sendikası Başkanı Ankara. **Aylardan beri yürürlüğe giren toplu sözleşmenin nitelikleri hiçbir işçi tarafından bilinmemektedir. Hafiflik ve zayıflık içerisinde yaptığınız toplu iş sözleşmesi ile bugüne kadarki başarısızlıklarınıza bir yenisini daha eklemiş oldunuz. Lâkaydinizin daha fazla cezasını çekmeğe kudretimiz kalmadığından sizi 9. 8. 1964 günü bu konuda Eyüp Lokalinde yapılacak toplantıya davet ediyoruz. Aksi takdirde Zonguldak Maden-İş Sendikası olaylarını hatırlatırız.»**

Malatyadaki oturum

(Baştarafı Sayfa 1. de)

haklı olduklarını belirttiler. Oturumda gerek işçi, gerek işveren temsilcileri kendi tezlerini savundular.

Oturumda, önceden tesbit olunan konuşmacılar konuşmalarını yaptıktan sonra, serbest konuşmalara geçildiğinde Türkiye İşçi Partisi İl Başkanı avukat M. Hayrettin Abacı'da söz aldı. Avukat Abacı, konuşmasına Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 41. ve 42. maddelerini okuyarak başladı. Bu maddelerde, çalışanlara insanlık haysiyetine yaraşır bir yaşayış seviyesi sağlanmasının, çalışanların insanca yaşaması için tedbirler almanın bir Anayasa emri olduğunu belirtti.

Tip İl Başkanı konuşmasına devamla, çalışan bir kimsenin sağlamak zorunda olduğu 2500-3000 kaloriyi alabilmesi için neler istihlâk etmesi ve bunları sağlamak için de Malatya piyasasına göre gündelik kazancının ne olması gerektiği konusunda rakamlar verdi Bu arada Hayrettin Abacı «görülüyorki 10 liradan aşağı gelir insanca bir yaşama seviyesi değil, olsa olsa hayvanca bir yaşama seviyesi sağlar, çünkü insan tek başına yaşıyamaz. Bunun geçindirmek zorunda olduğu en az beş kişilik bir ailesi vardır. Şu halde beş kişilik bir işçi ailesinin insanca yaşamak için 38 lira gündelik kazanca ihtiyacı vardır. İşçiye bunu veremiyorsak, hiç olmazsa 20 lira verelim. İşçiyi 10 lira ile mahkûm etmiyelim» dedi. Bu konuşma salonda bulunanlar üzerinde son derece etkili olmuş, bu sebeple de TİPe karşıt olan bazı koyu CHP lilerin hiç hoşuna gitmemiş, onları tedirgin etmiştir. Bu yüzden, salonda hazır bulunan ve daha önce olumsuz ve çelişik bir konuşma yapmış bulunan eski Belediye Başkanı, CHP li Noter Avni Gebeş «Sen işçileri hayvana benzettin» diyerek Hayrettin Abacı'nın sözüne müdahele etti. Hayrettin Abacı «Demogoji yapmayın, ben bilimi konuşturuyorum, demogoji devri geçti» diye karşılık verdi. Ancak karşılıklı atışma ve suçlamalar çoğaldığından ortalık karıştı ve oturum sona erdi.

Fakat, daha sonra TİP İl Başkanı avukat Abacı, sokakta karşılaştıkları CHP li Noter Avni Gebeş ile bunun hempaları olarak geçinen CHP li Zülküf Kızıltaş ve Aziz Canpolat'ın adice bir tecavüzüne maruz kalmış, onlara gereken dersi vermiştir. Bu arada büyümek istidadını gösteren kavga halk tarafından yatıştırılmıştır.

Bu tecavüzün halkoyundaki yankısı büyük olmuş, fikir çarpışmasının hem de aydın olması gerekenler tarafından sokağa dökülmesi hiç hoşa gitmemiş, mütecavizler bütün Malatya halkı tarafından kınanmıştır. Olayın İşçi Partililerce duyulması üzerine yeni bir olayın çıkmaması için avukat Hayrettin Abacı, İşçi Partililere «Biz efendi ve davasının haklılığına inanmış kimseleriz. Davası sokak kabadayılarının gayretine kalmış bir parti değiliz. Bu sebeple soğukkanlı olunuz, sabırla bu sokak kabadayılarının utançtan iki büklüm olacakları zamanı bekleyiniz.» demiştir.

İşsizlik sigortası ne olacak?

Sina PAMUKÇU

Çalışma Bakanlığı kanunu der ki: «Çalışma Bakanlığı gerekli gördüğü zaman, Türkiye'deki çalışma hayatını gözden geçirmek ve gerekli tavsiyelerde bulunulmak üzere Hükümet, işveren, işçi temsilcilerinden, profesörlerden meydana gelen bir Çalışma Meclisi toplanır.»

Çalışma Bakanlığı bunu ne zaman gerekli görür bilir misiniz? Ne zaman işler karışırsa, o zaman yavaş yavaş duyulmaya başlar Çalışma Meclisi lâfı.

«Çoktandır Çalışma Meclisi toplanmadı.» «Eh, Çalışma Meclisinin tam toplanması zamanıdır.» «Ne zaman toplanmıştı son Meclis? 1962'de mi, yoksa 1963'de miydi?» «Evet, evet, biz yine toplayalım şu Çalışma Meclisini.»

İşte yine bugünlerde başladı böyle sözler duyulmaya, Diyeceksiniz ki, son çıkan kanunlar filân da var. Siz herhalde bu kez iyi kararlar alırlar. Siz böyle şeyler der, ya da düşünürseniz, ben sizi tereddütsüz «saf vatandaş» sınıfına yazarım hemen. Neden mi?

Bakın, 22-29 Ocak 1962 tarihlerinde, 27 Mayıs'dan sonra toplanan Çalışma Meclisinde ne «yaman» kararlar alınmış. Okuyun da parmağınızı ısırın.

Türkiye'de işsizlik var, en az 1.5 milyon vatandaş sokaklarda işsiz olarak dolaşıyor. Öte yandan Anayasa'mız «Çalışmak vatandaşın hakkıdır,» diyor. Yani vatandasın devletten «Ben çalışmak istiyorum, bana iş ver!» demek hakkı. Sendikacılarımız da isterler ki bari İşsizlik Sigortası olsun, madem ki devlet baba çalışmak isteyene iş bulamıyor, bari işsiz kalanı açlıktan kurtarmak için sigorta yapsın. Dünyanın hemen heryerinde -Habeşistan hariç- İşsizlik Sigortası vardır. Bakın, yüksek profesörlerin de katıldığı Çalışma Meclisinde İşsizlik Sigortasıyla ilgili olarak ne karar almışlar:

«Komisyonumuz İşsizlik Sigortası konusunda uzun müzakerelerde bulunmuş ve ilim adamlarımızın geniş izahatını dinlemiştir. Varılan sonuçları aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz :

1) İşsizlik sigortası, gerek tatbikat ve gerekse icap ettirdiği teşkilât masrafı ve kalifiye eleman bakımından tatbiki en güç olan sigorta koludur. (Sevgili okuyucular, kapısını yapıyorlar şimdi. Yani sonunda işsizler açlıktan ölsün, bize ne diyecekler).

2) Batı dünyasının takip ettiği ekonomik kalkınma seyrinden de çıkardığımız netice karşısında, faydaları çok mahdut olan böyle bir sigorta yerine tam çalıştırmanın sağlanması ön plâna alınmalıdır.»

Gördünüz mü, nasıl, tereyağdan kıl çeker gibi, işin içinden sıyrılıp çıktılar?

Çalışma Meclisi toplansa da toplanmasa da, Türkiye'mizde **köklü reformlar** yapılmadıkça işsizlik sürüp gidecektir. İşsizlik sigortası uygulanamıyacaktır. Bugünün iktidarı bu reformları yapmağa hiç de niyetli değildir. Bunun ispatı, Tarım Bakanı Turan Şahin'in son konuşması. Bakan, bakın ne diyor: «Toprak reformunu 15 yılda başarabilirsek ne mutlu bize.» Ayrıca, bu iş için hazırlanan kanun tasarısı derde deva olacak nitelikte de değil.

Türk - İş ve Radyo

(Baştarafı Sayfa 1. de)

lunmak olmasına rağmen, siz, Türk-İş Başkanı ve Genel Sekreterine karşı yönelttiğiniz hareketinizle, Anayasa'nın kişilere tanıdığı temel hakları ortadan kaldırmak ve yok etmek yolunu bizzat seçmiş bulunmaktasınız. Bununla beraber şunu bilhassa belirtmek isteriz ki, emeği ile yaşayanlar sizin bizzat yarattığınız bu olaydan ve bu olayın temelinde yatan zihniyetten büyük ders alacaklardır.

24 Temmuz 1963 günü, [illegible]zim daima iddia ettiğir[illegible] gibi, gerçek anlamı ile [illegible]ir işçi bayramı değildir. Hareketiniz, bazı çevrelerin bunun böyle konmasını ısrarla istemelerindeki nedenleri yüzeye çıkarmış bulunmaktadır. Türk İşçisinin gerçek bayramı, kendisine ait bulunan temel haklarının teminat altına alındığı ve bunların halk çoğunluğu tarafından da onaylandığı yeni Anayasa'mızın kabul tarihi olan 9.7.1961 günüdür. Bu Anayasa'da Lokavt yapmak diye birşey bulunmadığı halde, 24. Temmuz 1963 günü kabul edilen 275 sayılı kanunda lokavt yapma hali temel haklardanmış g[illegible]bi yer almış; bu yetmiyorm[illegible]ş gibi, üstelik, antidemokra[illegible]k bir kanunun kabul tarihi [illegible]şçi sınıfına bayram günü olarak empoze edilmek istenmiştir.

Sayın Genel Müdür,

Kanarya Sevenler Derneği mensuplarının saatlerce konuşturulduğu, buna karşılık, alın teri ile çalışıp yaşıyanların temsilcilerine söz verilmediği Radyo, sizin de gayet iyi bildiğiniz gibi, şahıs malı değil, devlet malı, dolayısile kamu malıdır.

Bu karaktere sahip bulunan ve yönetiminizde olan bir radyodan, Türk-İş Genel Başkanı ve Genel Sekreteri'nin yapmak istediği konuşmaların, Anayasa'dan, do[illegible]yısile halktan yana olmay[illegible]n düşünceniz sonucu sans[illegible]e tabi tutulmak istenmesini, Türkiye Lâstik İşçileri adına şahsınızda şiddetle protesto ederim.

Türkiye Lâstik-İş Sendikası
Genel Başkan
Rıza Kuas

Milli Eğitim bakanı

(Baştarafı Sayfa 1. de)

ise kendisinden beklenmiyen bir şiddetle suçladı. Öktem göre, Federasyon, bakanın kazandığı sempatiyi kıskanıyordu.

Oysa, o Federasyon son reform kabinesi kurulurken Başbakana şu yıldırım telgrafını çekmişti :

«Devrimci bir hükümet kurma çabası içinde bulunduğumuz şu günlerde Millî Eğitim işlerine İbrahim Öktem tarafından devam olunması istediğimizi T.Ö.D.M. Federasyonu olarak hürmetle arzederiz.»

Öktem, Yılmaz'ın istifası hakkında ise daha şiddetli bir suçlama yapıyor onun bakanlığa ait bir evrakı Federasyona intikâl ettirdiğini, bu yüzden kendisine güveni kalmadığını ve bunu Yılmaz'a da söylediğini ileri sürüyordu.

Öktem, AKİS muhabirine Federasyonun sanıldığı kadar kuvvetli olmadığını, son zamanlarda kurulan Milliyetçi Öğretmenler Birliğine dikkat edilmesi gerektiğini de ifade etti. Öktem'in -nedense- pek fazla sevdiği bu yeni teşekkül, akşamları Sıhhiyedeki Zafer Bahçesinde, Bakanlıktan bir kaç yakını ve Fethi Tevetoğlu, İhsan Ataöv, Cahit Okurer gibi (kafatasçi) aşırı AP'lilerle saatlerce sohbet etmeyi âdet edinmiş olan Selâhattin Arıkan adında bir kimse tarafından kurulmuştur. Öktem, bu yeni kuruluşu o kadar sevmiştir ki, Başkan Arıkana, bu yeni kuruluşa bakanlığın sempati duyduğunu imâ eden bir resmî yazı göndermiş ve Arıkan bu yazının fotokopisini birliğinin tüzük kapağı olarak kullanmıştır.

Ancak bütün sempatiye rağmen bu yeni kuruluşun üye sayısı bir türlü onu - onbeşi geçememektedir. (Federasyon ise 61.000 üyeli dev bir teşekküldür)

AKİS muhabiri, Öktem'in suçlamaları hakkında bilgi edinmek için, konuşmadan bir gün sonra Kemal Yılmaz'ı Burhaniye'de istirahat ettiği kamptan telefonla aramıştır. Yılmaz konuşmak kararında olmadığını, ancak kendisine yöneltilen suçlamanın çirkin ve kötü bir nitelik taşıdığını, bu konuda zorlanır ve konuşturulursa kendisinin de çok şeyler söyleyeceğini bildirmiştir.

Sonuç olarak durum şudur: Bir yıl önce yeni Bakan olduğunda eski ve zararlı zihniyeti taşıdığı için Teknik Öğretim Genel Müdürünü istifa ettirip Erdek'teki kampa yollıyan ve reformcu aydın çevrelerde büyük sevinç ve heyecan yaratan Dr. İbrahim Öktem, tam bir yıl sonra reformcu bir genel müdürü istifa ettirerek Burhaniyedeki Ögretmenler kampına kızağa yollamış, ve bu defa Yeni İstanbul, Adalet, Zafer gazeteleri ve okurları tarafından büyük sempati ile karşılanmaya başlanmıştır.

Buna rağmen, T.Ö.D.M.F. ikinci başkanı Hürrem Arman, Bakanın Federasyon hakkındaki suçlamalarına sadece «bunların doğru olmadığını» söyleyerek cevap vermiş, soğukkanlı bir ifadeyle:

«— Dr. İbrahim Öktem Atatürkcü, devrimci bir adamdır. Samimidir Fakat yanıltılıyor. Hamlelerine mani oldular.» demiştir.

Bu yazıya, «Öktem gericilerle işbirliği halinde» başlığını koymakta haklı değil miyiz?.

Kulüp Yönetmeliği gelecek sayıda

ÇİZİLENLER

KİM BU SAF KİŞİLER

Bir Amerikalı dost Egede geziye çıkmıştı. Dört bir yandan yeşilliğin nasıl dolu dizgin fışkırdığını gördükçe :

— Batı Anadolu bütün Türkiyeyi besler... düşüncesiyle doldu ve döndü.

İri kıyım bir laf gerçi bu Besler, beslemez, bir ayrı konu. Ama Batı Anadolunun nasıl bir zenginlik kaynağı olduğu sayın Hacıağağalarımızın altlarına çektikleri çifter çifte Cadillac'lardan belli. İzmir barlarındaki duvarlar dile gelseler de bir konuşsalar, neler söylerler acep? Bursayı, İzmiti, Adapazarını bilen bilir, söyleyen söyler. Adapazarı ovası neredeyse Türkiyenin en verimli ovası. Ama Adapazarı ovasını kucaklıyan Sakarya ilinin 1963 yılında verdiği tarım vergisini biliyor musunuz?

—Yalnız 33 çiftçi topyekûn 27.619 lira ödemiş!

27.619 lira bir köy okulu yapmağa yetmez.

Koskoca Konya ilinde -ki Avrupa ölçüsü ile bir devlet büyüklüğündedir- 490 çiftçinin vergileri toplamı 136 bin lira...

Bereket diyarı Antalyada geçen yıl ancak 825 vatandaş vergi vermiş. Koskoca Erzurumda yalnız ve yalnız bir vatandaş tarım vergisi vermiş...

Yazılanlar

O Erzurum ki, daha birkaç hafta önce gericiler, illerine misafir gelen Prof. Bahri Savcı'nın konferansını çarşaflı kadınlarla donatmışlar, hâdise çıkarmak istemişlerdi. O Erzurum ki, devletin resmî ilâniyle bir sürü gazete çıkar... Bu gazetelerden birinde Allahın «sağcı» olduğu iddia edilmiş ve bu konuda ciddiyetle başmakale yazılmıştır. Şimdi profesör konferansını çarşaflı kadınlarla basmak isteyen Tanrının sağcı olduğu propagandasını yapan Erzurum basını niçin vergi işlerine bir parçacık ilgi duymaz? Koskoca Erzurumda 1963 yılında yalnız bir vatandaş ziraî gelir vergisi ödüyor. Şu işin aslını astarını araştırmak gazetecinin ödevi değil mi? Bu ödevi bir yana bırakıp da hurafelerin desteğinde vatanseverlik gösterisine kalkışmak garip değil midir?

Yalnız o kadar mı? Geçen yıl Erzincanda yalnız bir vatandaş ziraî gelir vergisi ödemiş. Koskoca Ispartada 7 vatandaş, Kütahyada 15 vatandaş, Tokata 8 vatandaş..

Bu illerin siyasî parti merkezlerinde politika yaptığını iddia edenler, bu illerden milletvekili çıkıp parlâmentoda sandalye işgal edenler niçin susup otururlar?

Araştırmalı, bulmalı, çıkarmalı, vatandaşlara ve seçmenlere bu konuda hesap vermelidir. Doğrusunu isterseniz bendeniz çok merak ediyorum. Şu koskoca Erzurumda ziraî gelir vergisini ödeyen tek vatandaşı?

Ve hem o vatandaşın hem de sizlerin aflarınıza sığınarak soruyorum:

— Kim bu enayi?

Çok özür dilerim, ama ya Erzincandaki enayi kim? Ya o Ispartadaki enayiler kimler?

Bunları bulmalı, çıkarmalı, heykellerini o şehirlerin meydanlarına dikmeli!

27 Mayıs sabahı bu memleket yalnız bir ihtilâlle uyanmadı. Aynı zamanda 20 milyar 756 milyon lira borçla uyandı.

Nasıl ödeyeceğiz bu borçları? Her vilâyetten birkaç enayinin ödedikleriyle mi?

İlhan SELÇUK
(Cumhuriyetten)

İnsan Pazarı

Bu şiir, Kayseri'de bir işci mitinginde bir fırın işcisi tarafından okunmuş ve halkı ağlatmıştır.

Oturmuşlar caminin günden yüzüne
Kavunun kokmuşunu, domatesin uluğunu
Üzümün şifini, pastırmanın çamanını
Yediklerini bir görsen!...
Yatmışlar kalenin kovuğuna
Güz ayının soğuğunda
Şapkasından lâstiğine kadar yamalı
Uyuduklarına bir baksan!...
Işsizler, sefilier, yoksullar, açlar
Şafakla geldiler insan pazarına
Kiminin omuzunda balta, boğazında kendir
İş için koşuşmalarını bir seyreylesen!...
Toplanmışlar insan pazarına
Yağmur yağıyor üstlerine
Bir dilim ekmek bekliyorlar
Dertleşmelerini bir duysan!...
Ağalar. Beyler geldi almaya
Seçtiler karpuz gibi birer birer
Çoğu orda kaldı, keseleriydi içimi yakan
İşsizliğin hüzününü bir yaşasan!...
Çalışıyorlar ırgatlıkda, dutmalıkda
Dutmabaşı, çavuşları üstlerinde
Elleri kavrulmuş yarık, dudakları yalama
Alınlarından akan teri, bir terlesen!...
İnsan pazarından birçift ayakkabı alındı
Bilir misiniz nasıl giyildiğini
Gece babası giyer, gündüz de oğlu
Değiş tokuş ettiklerini, bir sezinlesen!...

Nebi DADALOĞLU
(Kambur'dan